

مجمل زندگی نامهء مولانا

این مجمل زندگانی حضرت مولانا (که بمناسبت برپاداشتن "خانهء مولانا" در شهر نیویورک بتاريخ ۲۳ جون ۲۰۰۵، توسط داکتر روان فرهادی، بیان شده است) خلاصهء سودمند می باشد که به اشتراک کننده گان مجلس تجلیل مرور هشتصدسال از تولد مولانا، در شهر وین پایتخت اتریش، به حاضران تقدیم می شود. (۲۵ اگست ۲۰۰۷)

به مناسبت برپا داشتن خانهء مولانا کلمهء چند دربارہء نقش تاریخی شهر بلخ درین زمینه سخن میگویم. مسافرت جلال الدین محمد بلخی با پدرش ^{بلخ} بلخی و غرب خراسان و ایران اموزی - عراق و سوریه اموزی تا قونیه که در ترکیهء اموزی واقع است قسمت نخستین زندگانی مولانا را تشکیل میدهد.

نام . جلال الدین محمد بلخی
 فرزند بهارالدین محمد لقب به بهارالدین ولد، سلطان العلماء - بلخی
 فرزند حسین بن احمد الخطیبی بگری بلخی
 تولد ۶ ربیع الاول ۶۰۴ مطابق به ۳۰ سپتامبر ۱۲۰۷
 متوفی ۵ جمادی الثانی ۶۷۲ مطابق ۱۷ دسامبر ۱۲۷۳

پدر جلال الدین محمد، ظالم و مدرس معروف و محترم بلخ بود. افلاکی در مناقب العارفين مینویسد که عزالدین محمد خوارزم شاه، دختر خود ملکه جهان را به نکاح جد جلال الدین داده بود. محمد خوارزمشاه سلطان العلماء را حرمت زیاد قایل بود. میان بهارالدین ولد سلطان العلماء و فخرالدین رازی موافقت فکری نبود زیرا فخرالدین رازی به فلسفه یونان و کلام اعتبار میداد و اهل عرفان و صوفیان را تقدیر نمیکرد. فخرالدین رازی نیز در دربار خوارزمشاه حرمت و اعتبار داشت و رنجش خاطر بهارالدین ولد از دربار خوارزمشاه شاید به همین دلیل بود که سبب اقدام وی به ترک بلخ شد.

تاریخ ترک بلخ را ۶۱۰ هجری قمری قرار داده اند که معادل ۱۲۱۳ مسیحی میشود. و باین حساب جلال الدین محمد شش ساله بود. این مسافرت که به مقصد حج آغاز گردید به معیت همه خانواده بشمول زنان صورت گرفت که جمعا یک قافله را تشکیل میداد. افضل اقبال محقق پاکستانی که دربارہء مولانا کتاب او مشهور است تاریخ این مسافرت را در حدود ۱۲۲۰ مسیحی محاسبه میکند. در راه مسافرت بهارالدین محمد بلخی با فرزند گرامی خود جلال الدین محمد بلخی به نیشاپور رسید و میگویند در آنجا شیخ فریدالدین عطار